

การมีชื่อในเอกสาร เผยแพร่ทางวิชาการ

ผู้มีชื่อในผลงาน หรือ **ผู้นิพนธ์** (Author) หมายถึง ผู้ที่มีส่วนร่วมในเชิงปัญญาอย่างสำคัญในผลงาน (Substantive Intellectual Contributions) โดยอาศัยข้อตกลงของ International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) (คณะกรรมการบรรณาธิการวารสารวิชาการทางการแพทย์นานาชาติ) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง กำหนดเกณฑ์ให้ผู้มีชื่อในผลงานต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานครบทั้ง 3 ข้อดังนี้

1. มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างโจทย์วิจัย ออกแบบวางแผนการวิจัย เก็บข้อมูล วิเคราะห์ หรือแปลความหมายข้อมูล
2. มีส่วนร่วมเชิงปัญญาอย่างสำคัญในการเขียนหรือตรวจสอบเนื้อหาผลงาน (ไม่ใช่เฉพาะภาษาหรือรูปแบบ)
3. รับทราบและรับรองเนื้อหาผลงานที่ส่งเผยแพร่

สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลงาน แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในเชิงปัญญาตามเกณฑ์ข้างต้น อาจใส่ชื่อในกิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) ใดๆก็ตาม การมีชื่อในผลงานอาจมีข้อยกเว้นให้ต้องมีองค์ประกอบไม่ครบทั้ง 3 ข้อได้หากขัดต่อหลักจริยธรรม

ประเภทชื่อในผลงาน

- ชื่อผู้ประสานงานการเผยแพร่ (Corresponding Author) หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงาน ในการส่งผลงานเผยแพร่ และให้คำชี้แจงทางวิชาการแก่กองบรรณาธิการวารสารที่เผยแพร่ผลงาน และมีกรรมถึงคำถามและข้อวิจารณ์ของผู้อ่าน
- ชื่อแรก (First Author) ชื่อที่อยู่ลำดับแรก ในหลายสาขาถือว่าชื่อแรกเป็นผู้ที่มีส่วนมากที่สุดในผลงาน แต่ก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป
- ชื่อสุดท้าย (Last Author) ชื่อที่อยู่ลำดับสุดท้าย มักจะเป็นผู้วิจัยอาวุโสในทีมวิจัย (Senior Author หรือ Lead Author) แต่ในบางสาขาหรือบางกลุ่มงานวิจัย ผู้วิจัยอาวุโสอาจจะปรากฏอยู่ในลำดับอื่นๆ เช่น ลำดับที่ 2
- ชื่อร่วม (Co-author) หมายถึง ผู้ที่มีชื่อในผลงาน ที่ไม่ใช่ชื่อหลัก
- ชื่อที่ละเลย (Ghost Author) หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติมีชื่อในผลงานแต่ไม่ได้มีชื่อในผลงาน ซึ่งอาจเป็นการถูกขโมยผลงานโดยผู้ร่วมงานหรือผู้อื่น หรือเป็นการสมยอม เช่น เป็นผู้รับจ้างทำงานวิจัยและเขียนบทความ เป็นต้น
- ชื่อรับเชิญ (Gift Author, Guest Author หรือ Honorary Author) หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้มีคุณสมบัติในการมีชื่อในผลงาน แต่ได้มีชื่อในผลงาน เช่น หัวหน้าภาควิชา อาจารย์อาวุโส นักวิจัยที่มีชื่อเสียง เจ้าของเงินทุนวิจัย เป็นต้น ซึ่งถือว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์การมีชื่อในผลงาน

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีชื่อในผลงาน

- เผยแพร่ข้อมูลงานวิจัยตามความจริง ด้วยความซื่อสัตย์ โดยมั่นใจว่าตนและผู้ร่วมวิจัยมีกระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลวิจัยที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง ทำซ้ำได้ เป็นไปตามมาตรฐานและหลักจริยธรรมการวิจัย

<ul style="list-style-type: none"> ✓ มีหลักฐานยืนยันที่มาของข้อมูล ✓ ไม่คัดลอกผลงาน (Plagiarism) ✓ ไม่ดัดแปลงข้อมูล (Falsification) ✓ ไม่สร้างข้อมูลเท็จ (Fabrication) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ รักษาความลับและข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy and Confidentiality) ✓ ขออนุญาตใช้งานลิขสิทธิ์ (Copyright) ✓ อ้างอิงแหล่งที่มาข้อมูล (Reference) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ไม่ยื่นเผยแพร่พร้อมกันหลายวารสาร (Simultaneous Submission) ✓ ไม่เผยแพร่ซ้ำโดยไม่อ้างอิง
--	--	--
- ทราบหลักเกณฑ์การมีชื่อ มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ และสามารถชี้แจงได้ว่าผู้ที่มีชื่อในผลงานแต่ละคนมีสมบัติตามเกณฑ์อย่างไร โดยมีการชี้แจงบทบาทการมีส่วนร่วมของแต่ละชื่อ (Contributorship) เพื่อแสดงความโปร่งใส
- ผู้มีชื่อทุกคนรับทราบและรับรอง เนื้อหาในผลงาน การเปลี่ยนแปลงรายชื่อในผลงาน พร้อมรับผิดชอบต่อเนื้อหาผลงานในทุกด้าน ทั้งที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องและจริยธรรมในทุกส่วนของผลงาน และร่วมรับผิดชอบกรณีมีข้อร้องเรียนต่างๆ ในผลงาน
- เปิดเผยแหล่งทุน และข้อมูลผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ที่อาจมีผลต่อกระบวนการวิจัย การเผยแพร่ผลงาน และการนำผลงานไปใช้

แนวทางการปฏิบัติกรณีเกิดข้อพิพาทและข้อร้องเรียน

ตัวอย่างประเด็นข้อพิพาทและข้อร้องเรียน

1. เกี่ยวกับการมีชื่อในผลงาน

- การใส่ชื่อผู้ที่ไม่ได้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ในผลงาน
- การที่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ไม่ได้มีชื่อในผลงาน
- การจัดลำดับชื่อในผลงาน (เนื่องจากอาจมีผลต่อความน่าเชื่อถือในงานวิจัย)

2. เกี่ยวกับคุณภาพและจริยธรรมการวิจัย

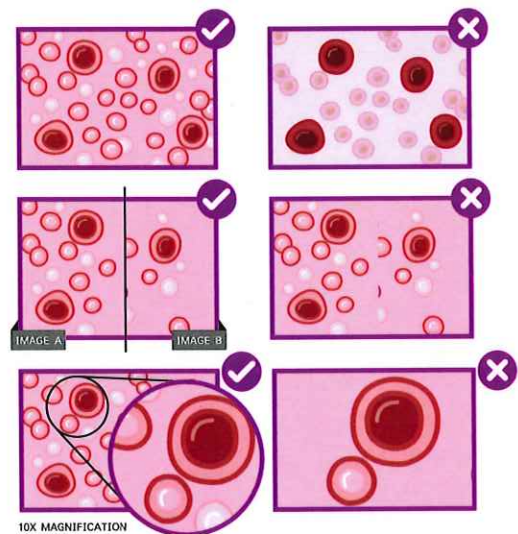
- การคัดลอกผลงาน
- การดัดแปลงข้อมูล
- การสร้างข้อมูลเท็จ
- งานวิจัยไม่สามารถทำซ้ำ/ไม่สามารถทำซ้ำได้จริง

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- เจริญจากลงในคณะผู้ร่วมวิจัย
- ใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น สมุดบันทึกงานวิจัย ร่างบทความ หลักสากลที่เกี่ยวข้อง
- เสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณา ตามลำดับชั้น
- ให้องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตัดสิน
- แจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หรือแจ้งผ่านช่องทางร้องเรียน
- ให้องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตัดสิน เช่น คณะอนุกรรมการสอบสวนทางจริยธรรมการวิจัย
- ใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการวิจัย แสดงความโปร่งใส
- แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ เช่น วารสารวิชาการที่ตีพิมพ์ และขอแก้ไขให้ถูกต้อง หรือขอถอนบทความ

หลักการปรับแต่งรูปภาพงานวิจัย

- ปรับความเข้มแสง คอนทราสต์ หรือสมดุลสีได้ต่อเมื่อเป็นการปรับทั้งภาพ
- ไม่ทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพเข้มขึ้น จางลง เพิ่มขึ้น หายไป หรือเคลื่อนย้ายตำแหน่ง
- การนำเสนอภาพตั้งแต่ 2 ภาพพร้อมกัน ต้องใช้เส้นหรือกรอบแบ่ง และระบุให้ชัดเจนว่าภาพใดเป็นภาพใด
- ใช้เว้นขยายเน้นภาพส่วนที่ต้องการได้ ห้ามคัดลอกมาเฉพาะส่วน หรือลบส่วนที่ไม่ต้องการออกไป
- สำรองไฟล์ภาพต้นฉบับและทุกขั้นตอนในการปรับแต่งภาพไว้เสมอ โดยบันทึกลำดับวิธีการที่ใช้ในการปรับแต่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). มาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการ.
2. สำนักงานกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม หนังสือที่ อว. 02227.2(1) ว90. 2562. ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2562. เรื่อง ความหมายของผู้ดำเนินการหลักและผู้ประสานงานการพิมพ์เผยแพร่.
3. Albert T. and Elizabeth Wager. 2003. How to Handle Authorship Disputes: A Guide for New Researchers, The COPE Report. 32-34.
4. Brodrink M. Harvard School of Public Health. 1999. Harvard Medical School Authorship Guidelines. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://hms.harvard.edu/sites/default/files/assets/Sites/Ombuds/files/AUTHORSHIP%20GUIDELINES.pdf>. 4 มิถุนายน 2018.
5. Council of Science Editors. 2012. Authorship and Authorship Responsibilities. CSE's White Paper on Promoting Integrity in Scientific Journal Publications. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://www.councilscienceeditors.org/wp-content/uploads/entire_whitepaper.pdf. 18 พฤษภาคม 2018.
6. Committee on Publication Ethics. 2012. Authorship Dispute Regarding Author Order. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://publicationethics.org/case/authorship-dispute-regarding-author-order>. 17 มิถุนายน 2018.
7. International Committee of Medical Journal Editors. 2013. Defining the Role of Authors and Contributors. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>. 20 กุมภาพันธ์ 2018.
8. MUSC Medical university of South Carolina. 2016. AUTHORSHIP GUIDANCE Principles, Communication and Dispute Resolution. Office of the Vice President for Research. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://academicdepartments.musc.edu/research/docs/AuthorshipGuidelines_1June2016.pdf.
9. The Office of Research Integrity, US Department of Health and Human Service. Tips for Presenting Scientific Images with Integrity. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://ori.hhs.gov/ImageProcessing>. 19 กุมภาพันธ์ 2018.
10. UK Research Integrity Office. 2017. Good Practice in Research: Authorship. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://ukrio.org/wp-content/uploads/UKRIO-Guidance-Note-Authorship-v1.0.pdf>. 17 มิถุนายน 2018.

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่ ฝ่ายพัฒนาคุณภาพการวิจัย : rqm@nstda.or.th หรือ โทร 025647000 ต่อ 71836-9

มิถุนายน 2563